

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 307/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kanceláriou JUDr. Oľga Rosulegová, s. r. o., Hrabový chodník 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 43C/98/2015 zo 7. augusta 2020, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/143/2020 z 26. júla 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/128/2022 z 26. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 43C/98/2015 zo 7. augusta 2020, uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9Co/143/2020 z 26. júla 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6Cdo/128/2022 z 26. októbra 2023. Navrhuje napadnuté uznesenia najvyššieho súdu a krajského súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na okresnom súde sa z iniciatívy sťažovateľa viedol spor o náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Okresný súd žalobu zamietol, a to rozsudkom pre zmeškanie sp. zn. 43C/98/2015 z 3. septembra 2019 vydaným podľa § 278 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože sťažovateľ sa nedostavil na pojednávanie, hoci naň bol riadne a včas predvolaný, pričom svoju neprítomnosť neospravedlnil.

3. Sťažovateľ následne podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, v ktorom uviedol, že do pojednávacej miestnosti sa dostavil o 9.24 h po skončení pojednávania. Svoju neúčast' na pojednávaní odôvodnil dopravnou zápchou. Na pojednávanie cestoval autom z miesta svojho pobytu, ktoré je vzdialené približne 11 km od miesta pojednávania a obvykle táto trasa trvá 16 minút. V deň pojednávania odchádzal z domu o 8.00 h a cesta mu trvala 80 minút. Dopravná situácia bola kritická, čo sťažovateľ nemohol predvídať.

4. Okresný súd uznesením zo 7. augusta 2020 zamietol návrh sťažovateľa na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že skôr ako vyhlásil rozsudok, zisťoval v podateľniach súdu, či sťažovateľ svoju neprítomnosť ospravedlnil. Sťažovateľ však svoju neúčast' vôbec neospravedlnil a vo svojom návrhu neuviedol žiaden ospravedlňujúci dôvod, ktorý by mu bránil telefonicky alebo elektronicky oznámiť súdu svoje meškanie na pojednávanie. Ďalej súd posudzoval vážnosť okolností, pre ktoré sa nedostavil na pojednávanie. Zo spisu vyplynulo, že sťažovateľ sa na súčasnej adrese zdržiava minimálne od roku 2016, a preto si musel byť vedomý dopravnej situácie a mohol predvídať aj to, že išlo o dopravnú situáciu v prvý poprázdňinový pracovný deň v čase rannej špičky. Prihliadol i na to, že sťažovateľ je nezamestnaný a nie je limitovaný žiadnymi pracovnými povinnosťami, ktoré by prípadne musel splniť ešte pred pojednávaním, a preto mohol vyraziť skôr.

5. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Stotožnil sa s jeho názorom a podotkol, že dopravná zápcha ako ospravedlniteľný dôvod neobstojí, pretože nešlo o nepredvídateľnú okolnosť. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je opodstatnený tam, kde bude tvrdené a súčasne doložené, že žalobca sa nemohol dostaviť na pojednávanie a zároveň sa nemohol z pojednávania v rámci určitej časovej hranice ani ospravedlniť. Neobstojí tvrdenie, že sťažovateľ si cestu vypočítal na 16 minút, keďže v ranných hodinách pri vytáženosti cestných komunikácií v Bratislave je uvedený časový odhad nereálny, a tak nemohlo byť prekvapivé, že na ceste sa vytvorila dopravná zápcha. Dopravná situácia bola predvídateľná a nebola vyvolaná žiadnou nečakanou udalosťou, ako napríklad dopravnou nehodou. Bežná ranná zápcha, ktorá sa opakuje každé ráno počas pracovných dní, nespĺňa aspekt nepredvídateľnosti. Sťažovateľ v návrhu ani neuviedol, prečo nekontaktoval súd, a neospravedlnil svoje meškanie. Tvrdenie, že nemal so sebou mobilný telefón, krajský súd neuznal, pretože ho sťažovateľ uviedol až v podanom odvolaní.

6. Proti rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, nestotožniac sa s tým, ako vec posúdili všeobecné sudy.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP v spojení § 421 ods. 2 CSP. Na zdôvodnenie svojho záveru uviedol, že sťažovateľ odôvodnil vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP v podstate nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi. Nesprávne právne posúdenie veci však v zmysle judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti. Existenciu takejto vady v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolací súd nezistil. K námietke nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 CSP) súčasne s poukazom na relevantnú právnu úpravu [§ 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. a) až n) CSP] dodal, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu krajského súdu, ktorým tento rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, je vylúčená.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ vníma procesný postup súdu ako ujmu na svojich právach. V ústavnej sťažnosti tvrdí, že o jeho pasivite v spore nemožno vôbec uvažovať. Odkazujúc na obsah spisu, tvrdí, že osvedčil vôľu zúčastniť sa na pojednávaní uskutočnenom 3. septembra 2019, na pojednávanie sa dostavil, vstúpil do pojednávacej miestnosti, ale s oneskorením, pretože v doprave bola kritická situácia. Zákonnou podmienkou na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 písm. a) CSP je nedostavenie sa žalobcu na pojednávanie, nie však oneskorené dostavenie sa žalobcu na pojednávanie. Sťažovateľ tak namieta prílišnú tvrdosť zákona v aplikovaní § 278 písm. a) CSP a § 281 ods. 1 CSP na popísaný skutkový stav. Žalobca nebol v spore pasívny, pričom zdôraznil, že okresný súd uskutočnil prvé pojednávanie vo veci 9. apríla 2019, teda po viac ako štyroch rokoch od podania žaloby. Žalobca vstúpil do pojednávacej miestnosti o 9.24 h, okresný súd ukončil pojednávanie o 9.15 h, a teda 10 minút ho delilo od účasti na pojednávaní a od uplatnenia základného práva na spravodlivý proces prednesením žalobného návrhu. Meškanie v trvaní 10 minút spôsobené vyššou mocou stojí oproti štvorročnej pasivite okresného súdu.

9. Pri rozhodovaní rozsudkom pre zmeškanie žalobcu by mal súd dôsledne zvážiť všetky okolnosti a nevychádzať iba z gramatického znenia zákonných ustanovení, ktoré umožňujú vydať takéto rozhodnutie. Všeobecný súd musí zodpovedne a s dôrazom na spravodlivé súdne konanie posudzovať vyváženú proporcionalitu medzi ustanoveniami procesného predpisu a základnými právami strán sporu. Okresný súd svojím procesným postupom neadekvátne potrestal sťažovateľa za niekoľkominútový oneskorený príchod na pojednávanie, neriadil sa základnými zásadami civilného procesu ani zásadou spravodlivého prejednaní veci. Sporové konanie pred všeobecnými súdmi tvorí jeden celok. Ak dôjde už na súde prvého stupňa k porušeniu základného práva účastníka konania, takým porušením trpí aj odvolacie a dovolacie konanie, ak v nich nedošlo k náprave.

10. Napokon sťažovateľ upriamil pozornosť na to, že najvyšší súd v závere svojho rozhodnutia uviedol názor, že sudy nižšieho stupňa sa pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie mali zaoberať obsahom návrhu a skúmať v rámci odvolacieho konania, či boli splnené podmienky na jeho vydanie. Napriek tomuto názoru však najvyšší súd nezrušil uznesenie krajského súdu, nevrátil mu vec a nezaviazal odvolací súd k novému prejednaniu veci v intenciách svojho názoru. Preto je sťažovateľ presvedčený o tom, že rozhodnutie najvyššieho súdu trpí zmätočnosťou. Najvyšší súd mal zrejme na mysli, že zo zápisnice o pojednávaní z 9. apríla 2019 vyplýva, že okresný súd nepoučil sťažovateľa o tom, že ak sa nedostaví na pojednávanie, rozhodne vo veci rozsudkom pre zmeškanie.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu:

11. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ústavný súd na tomto mieste poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127

ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Z ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Ústavný súd preto konštatuje absenciu svojej právomoci na preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu zo 7. augusta 2020. Obdobne vyhodnotil aj tú časť ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Sťažovateľ totiž proti nemu podal dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne sa zaoberať predmetnou časťou ústavnej sťažnosti (obdobne IV. ÚS 468/2018, IV. ÚS 568/2021).

13. Vzhľadom na uplatnenie princípu subsidiarity ústavný súd odmietol časť ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a napadnutému uzneseniu krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. Svojou nosnou argumentáciou sťažovateľ napáda ústavnú (ne)udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 447 písm. c) CSP.

15. V kontexte prezentovanej sťažnostnej argumentácie ústavný súd považuje v prvom rade za žiaduce zdôrazniť, že si plne uvedomuje úlohu najvyššieho súdu v civilnom procese, ktorý rozhoduje ako dovolací súd v už právoplatne skončenom spore. Rešpektuje aj jeho vlastnú diskreciu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania, čo však nevylučuje, aby ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti následne preskúmal, či právomoc najvyššieho súdu bola realizovaná ústavne konformným spôsobom. Pritom je nutné zdôrazniť, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

16. V súlade s uvedeným sa tak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameril na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa. Po náležitom preskúmaní napadnutého uznesenia pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanom prípade nezistil.

17. Sťažovateľ identifikoval vadu zmätočnosti v tom, že napadnuté uznesenie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, čo viedlo najvyšší súd ku konštatovaniu, že namietané nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ teda celkom zjavne koncipoval svoje dovolanie nesprávne. Tento záver najvyššieho súdu vo svojej ústavnej sťažnosti nerozporuje a nevznáša proti nemu žiadne výhrady, a tak ústavný súd nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby ho podrobil ústavnoprávnemu prieskumu. Ústavný súd s poukazom na § 420 písm. f) CSP, ktoré upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces, konštatuje, že pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, táto okolnosť zodpovedá dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

18. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd dospel k ústavne udržateľnému záveru o neexistencii uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Nemožno pritom opomenúť, že najvyšší súd však súčasne pri materiálnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu konštatoval, že namietanú vadu zmätočnosti nezistil. O tom, že sťažovateľ zmeškal pojednávanie, nebol spor, keďže sa naň dostavil až po jeho skončení, a preto v tomto kontexte aj oneskorený príchod, na ktorý sa odvoláva sťažovateľ, v sebe logicky nesie zmeškanie pojednávania. Sporným sa stalo to, či dôvod, pre ktorý sťažovateľ zmeškal pojednávanie, bolo možné považovať za ospravedliteľný. Pokiaľ teda sťažovateľ podrobuje kritike rozhodnutie všeobecných súdov o jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, pretože dôvod jeho absencie na pojednávaní bolo možné považovať za ospravedliteľný, ústavný súd k tomu iba na okraj uvádza, že posudzovanie dôvodu neprítomnosti na pojednávaní ako ospravedliteľného alebo neospravedliteľného je v diskrecii všeobecného súdu. V danej veci síce možno ľudsky pripustiť, že išlo o prísne vyhodnotenie absencie sťažovateľa, avšak s prihliadnutím na pomerne vyčerpávajúce zdôvodnenie záveru všeobecných súdov nemožno o ich posúdení tvrdiť, že by bolo svojvoľné, resp. že by sa ich záver vymykal zákonnému rámcu. Zdôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd považuje za dostatočné, argumentačne konzistentné a rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností.

20. V závere odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyšší súd uviedol, že z návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie by sa dalo vyvodiť aj odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie, z čoho podľa jeho názoru vyplýva potreba zaoberať sa podaním sťažovateľa i z tohto hľadiska. Je teda

pravdou, že vzhľadom na výrok napadnutého uznesenia nesie v sebe tento odsek istú zmätočnosť. Sťažovateľ sa domnieva, že najvyšší súd mal na mysli to, že ho okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 9. apríla 2019 písomne nepoučil o tom, že ak sa na pojednávanie nedostaví, rozhodne vo veci rozsudkom pre zmeškanie. Naopak, z obsahu spisu, ktorý si ústavný súd zabezpečil prostredníctvom súdu prvej inštancie, vyplýva, že okresný súd sťažovateľa poučil podľa § 274 a § 278 CSP, pričom toto poučenie mu bolo doručené spolu s predvolaním na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 9. apríla 2019. Zo zápisnice o pojednávaní uskutočnenom v uvedený deň plynie, že okresný súd odročil pojednávanie na 3. september 2019 o 9.00 h s tým, že strany sporu vzali termín pojednávania na vedomie a písomne volané nebudú, a súčasne boli poučené podľa § 274 CSP a § 278 CSP (č. 1. 99). Argumentácia sťažovateľa v kontexte s obsahom spomínaného odseku napadnutého uznesenia tak nevedie ústavný súd k potrebe kasácie napadnutého uznesenia.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu